
Жилінська С. Ю.

КЗК «Дніпропетровська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія (м. Дніпро, Україна)

БІБЛІОТЕЧНІ ФОНДИ ТА АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КРАЄЗНАВСТВА ЯК ПРІОРИТЕТНОГО НАПРЯМКУ РОБОТИ КЗК «ДОУНБ»

Створення електронної бази краєзнавчого аналітичного розпису «Дніпропетровщина» для забезпечення доступу до краєзнавчої інформації та бібліотечних фондів більшому числу користувачів, вчасне використання актуальну краєзнавчої інформації та пріоритетні напрямки роботи КЗК «ДОУНБ». Мета статті є огляд краєзнавчих бібліотечних фондів і електронних баз даних, як джерело поширення краєзнавчої інформації. Встановлено, що завдяки плідній корпоративній праці співробітників краєзнавчого відділу ДОУНБ і бібліотечних фахівців області зі створення електронного каталогу інформація про краєзнавчі бібліотечні фонди виходить за стіни бібліотеки і стає доступною для кожного. У свою чергу це дає змогу поширити знання про свій край, сприяє формуванню, розвитку інформаційних краєзнавчих запитів, а також сприяє збереженню історичних документів та культурної спадщини області загалом.

Ключові слова: краєзнавство; бібліотечні фонди; краєзнавчий електронний каталог; краєзнавчі фонди; електронні бази; аналітичний розпис; поширення краєзнавчого фонду

Zhylinska S.Yu.

Dnipro Regional Universal Scientific Library named after the Slavic First Teachers Cyril and Methodius (Dnipro, Ukraine)

LIBRARY FUNDS AND ACTUAL PROGRESS OF STUDY OF A PARTICULAR REGION TRENDS AS PRIORITY WORK OF " DNEPROPETROVSK REGIONAL UNIVERSAL SCIENTIFIC LIBRARY" ASSIGNMENT

Creation of electronic base of the regional analytical painting is Dnipropetrovsk "Oblast" for providing of access to regional information and library funds to the greater number of users, timely use actual regional information and priority work of КЗК "ДОУНБ" assignments. An aim of the article is review of regional library funds and electronic databases, as a source of distribution of regional information. It is set that due to fruitful corporate labour of employees of regional department of ДОУНБ and library specialists of area with creation of e-catalog information about regional library funds will nurse for walls libraries and becomes accessible for each. In turn it gives an opportunity to spread knowledge about the edge, assists forming, development of informative regional queries, and also assists maintenance of historical documents and cultural heritage of area on the whole.

Keywords: study of a particular region; library funds; regional e-catalog; regional funds; electronic bases; analytical painting; distribution of regional fund

Пізнай свій край, себе, свій рід, свій народ,
свою землю – і ти побачиш свій шлях у життя...

Григорій Сковорода

Щоб по-справжньому любити рідний край, його слід добре знати, необхідно вивчати його історію, мову, культуру.

Саме краєзнавча робота має посісти важливе місце в діяльності кожної бібліотеки з тим, щоб за допомогою краєзнавчих матеріалів сприяти вихованню у людей і особливо у молоді патріотизму, національної свідомості, високої моральності. Краєзнавча діяльність — це та діяльність, яка надає бібліотекам місцевого колориту, регіональної специфіки, самобутності. пов'язано з історичними, культурними традиціями, організаційними і кадровими можливостями, і навіть з географічним розташуванням. Краєзнавча робота стала насправді пріоритетним напрямком діяльності бібліотек.

ДЮУНБ була створена в 1834 році. І вже тоді почалося формування краєзнавчого фонду.

Краєзнавчий відділ існує вже 36 роки. 1989 році за наказом попереднього директора був створений відділ краєзнавчої літератури та бібліографії (який пізніше розділився на два відділи). На момент відкриття відділу були впорядковані фонди, створені каталоги, готувалися бібліографічні довідники.

За ці роки було зроблено чимало, краєзнавчий фонд вміщує в себе більше 50 тисяч примірників: це як книги, так і періодичні видання (газети, журнали), а також електронні носії інформації.

У зв'язку з динамічним розвитком інформаційного простору, комп'ютерних технологій, вимушеним переходом до дистанційної роботи та навчання перед обласними універсальними науковими бібліотеками постає важливе завдання – забезпечити доступ до краєзнавчої інформації та бібліотечних фондів більшому числу користувачів, вчасно використовувати актуальну краєзнавчу інформацію.

Передумовою появи електронного каталогу в ДЮУНБ стало створення електронної бази краєзнавчого аналітичного розпису «Дніпропетровщина» в липні 1997 року. На той час були поставлені такі завдання:

- зберігання великих обсягів інформації на електронних носіях;
- можливість дублювання інформації, видрукування її на паперових носіях;

– швидке надання інформації користувачам як у стінах бібліотеки, так і через світову мережу;

– формування бібліографічних і довідкових краєзнавчих видань та інформаційних списків.

У 2006 році Дніпропетровська обласна наукова бібліотека виступила з ініціативою створення зведеної краєзнавчої бази для бібліотек міста і Дніпропетровської області.

Із середини 2006 року до роботи над поповненням краєзнавчої бази «Дніпропетровщина» долучилися міські та районні бібліотеки області.

Паралельно велася робота, спільно з адміністрацією та методичним відділом, із залучення бібліотек області до роботи в демоверсії електронної бібліотечної бази ІРБІС.

У 2016 році розпорядженням голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації створено робочу групу з реформування бібліотечної галузі в Дніпропетровській області. Запропоновано низку заходів щодо поетапного реформування роботи публічних бібліотек області з метою підвищення ефективності їхньої діяльності. Головне завдання – створення електронних каталогів на фонди кожної публічної бібліотеки Дніпропетровської області. З метою реалізації цього завдання науково-методичний центр ДОУНБ розробив регіональний проєкт «Електронний каталог» для публічних бібліотек області. Бібліотекам області було встановлено спеціальні програмні засоби на АРМі працівників, проведено тестування створених електронних каталогів та їх редагування, які бібліографи почали самостійно наповнювати.

Для покращення якості роботи бібліотечних фахівців області проводяться практичні семінари, індивідуальні заняття, консультації через електронну пошту та телефонний зв'язок.

Кожен рік фахівці бібліотек області надсилають до електронного краєзнавчого каталогу майже 4–5 тисяч записів аналітичного бібліографічного розпису. Ведеться розпис 25-ти назв періодичних видань – газет і журналів.

Загальний обсяг БД «Дніпропетровщина» на вересень 2023 року становить понад 425 тисяч записів. Практично 253 тисячі з них становить обсяг аналітичного бібліографічного розпису. За роки корпоративної праці, з 2006 по вересень 2023 року, бібліотеками області надіслано майже 72 тисяч записів аналітичного бібліографічного розпису, що становить понад 16% до загальної БД і понад 27% до кількості аналітичного розпису.

Підсумовуючи, можна з упевненістю зазначити, що завдяки плідній корпоративній праці співробітників краєзнавчого відділу ДОУНБ і бібліотечних фахівців області зі створення електронного каталогу інформація про краєзнавчі бібліотечні фонди виходить за стіни бібліотеки і стає доступною для кожного. У свою чергу це дає змогу поширити знання про свій край, сприяє формуванню, розвитку інформаційних краєзнавчих запитів, а також сприяє збереженню історичних документів та культурної спадщини області загалом.